

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *Bucsuzunk a drágaságtól*

Forrás:

Szózat

Bap.
(Hely)

1921. *11*
(Idő) *30*

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

381.6

Hely

Idő

"1921"

Személy

Helyszám

Bucsuzunk a drágaságtól

(Egy újságíró emlékirataiból.)

Ha valaki egyszer rászánja magát és megírja a drágaság 1914—1921. esztendő történetét, figyelmébe ajánlom, hogy ott kezdje el, amikor a mozgósítás napján az újpesti piacon egy kofa (a nevét bizony már elmosta a hétesztendő események sűrű zápora) a kőrté kilóját egyszerre három koronára csapta föl. Ez volt a legelső árdrágítási eset, mely a rendőrség elé került és akkoriban szinte szenzációszámba ment, hogy a vakmerő árdrágító asszonyt az újpesti rendőrkapitányságon ötven korona pénzbüntetésre ítélték. Emlékszem, jelen voltam a tárgyaláson. A kofa-asszony a drákói ítélet elhangzása után félig indig-nalódva, félig hüledezve jelentette ki: *ő még ilyet nem hallott, hogy hatóság állapítsa meg, mennyiért nem szabad a kőrtét árulni. Az ítéletet kimondó rendőrfogalmazóból, aki a nagy drukkt után megkönnyebbülve törülgette izzadt homlokát, őszinte és nehéz sóhaj szállt ki:*

— Bizony ilyet még én sem pipáltam. Csak aztán meg legyen elégedve az ítélettel a főtanácsos ur . . .

Amik ezután történtek a piaci kőrtékkal, krumplikkal, lisztekkel, kenyerekkel, husokkal, zsirokkal és a többiekkel, azt már igazán nehéz volna utólag sorrendbe szednie a szörnű idők krónikásának. Az újpesti kőrtéskofának hamarosan annyi követője akadt, hogy a nevük aligha férne el a Révai Nagy Lexikona tizennégy kötetében.

Az árdrágítók egekig nyuló óriási lajtorjájának mindegyik kis kofa külön-külön nem is érdekel bennünket. Csak arra kell különösen visszaemlékeznünk, amikor a háboru molochját dusan tápláló ország közéletének külön problémává kezdett kiszélesedni. Gondolom, a háboru második esztendejét tapostuk, amikor a belügyminisztérium

egyik szűz . . . jában . . . not . . . mondani szoktak) a közéleti ügyosztályt. Az egész művelet annyiból állott, hogy a belügyminisztérium városfejlesztési osztályát egyszerűen átkeresztelték közéleti ügyosztállyá és az oda besztott néhány tisztviselő ettől kezdve nem városfejlesztett többé (mert hiszen ezt a „fejlesztést” eléggé elvégezte a mérgesen dúló háboru), hanem a közéleti ügyosztály egyre mélyebbre süllyedő hajóját kezdte figyelni nagy buzgalommal, de annál kevésbé eredménytel. Emlékszem, gyakran átjártam a közéleti ügyosztály hírekért és soha nem felejttem el Csipkay miniszteri fogalmazó szivarokinálós nyájas udvariasságát, de híreket azt nem igen kaptam, legfőképpen, ha az osztály vezetője kivételesen megengedte. Őszintén szólva, nem is igen volt akkoriban mit közölni az életi ügyeiről. Annyit ugyanis tudott a közönség gyakorlatból, hogy az árdrágítások nagy küzdő porondján mindennap újabb meglepetések sújtották föbe a jámbor fogasztót. Később aztán a főváros közéleti ügyosztályán *Vajna* akkori tanácsjegyző informált időnként arról, hogy a főváros közönsége hogy is áll tulajdonképpen fehérlist és krumpli dolgában.

Mert akkor aztán kezdtünk csakugyan rosszul állni. Egyre-másra jelentek ugyan meg a felemás miniszteri rendeletek, de ezek egyike se tudott ráhibáztatni a drágaság növekedésének tulajdonképpen okaira. Mind csak afféle irott malaszt *Friedmann* Ernő ügyvéti tanár, külön bizottmaradt, melytől az árdrágítók és árurejtegetők ságot állít föl az árak vizsgálatára. Egyelőre azonban nem ijedtek meg. Egyszer csak hallottuk, hogy a kormány külön közéleti ügyosztályt fogja a mindjobban rakoncátlanok árakat állít föl nagy apparátussal. Csakugyan nemsokára vizsgálat alá venni. Aztán ez az *Árvizsgáló Bizott* irógépeket és íróasztalokat kezdtek hurcolni a fővárosba is úgy volt, hogy elkezdett folyton terjeszkedni, Deák Ferenc-utcában azóta megboldogult Angol királynő-szállodába. Itt a harmadik emeleten egypályafutását, de *Friedmann* tanár ur csakhamar ködös novemberi reggelen megjelent egy öszes kénytelen volt az Angol királynő harmadik emeleti hajó, szikár terméti ur és bejelentette, hogy ő a város egész hátulsó traktusát igénybevenni. Sejtőjannon fölállított közéleti ügyosztály elnöke, hogy mi lett ennek a vége. Korántsem az Neve báró *Kürthy* Lajos, melleleg a munkapárt

és a Felvidékről hozták, ahol főispán . . .

Az első napon mindjárt interjura jelentkeztem az újdonsült közéleti ügyosztály elnökével, aki igen előzékeny és udvarias volt, nagy tömött szivaroskatulyát tett elém és mindenről elbeszélgetett, csak a közéleti ügyosztályról hallgatott. Mint aztán később maga is megmondta, egyelőre még *tájékozatlan* az ügyekben, de majd igyekszik a kérdést *tanulmányozni*. A jóindulat mindenestre megvolt benne. Később csakugyan annyira belejött a dolgokba, hogy az interjuvóló újságíróknak fejből el tudta mondani, hogy melyik életcikkeknek mi az ára. Igaz, hogy ez elég nagy föladat volt, mert az árak ördögletes tempóban rugtattak föl a csillagos egek felé és csaknem minden órában változtak.

Hanem azért az Angol királynőbeli közéleti ügyosztály napról-napra szépen terjeszkedett. Mindig új szobákat foglaltak le és a különböző szakminisztériumokból új munkaerőket hoztak. Mentek az ármaximálások és forgalmi szigorítások gőzerővel, de a fűrgelábu drágaságot még sem tudták utólni. Szaladt az, mintha ostorhegyest futott volna. Utóbb a közéleti ügyosztály széles terjeszkedő nagy apparátusa már nem is győzte a rohanó árak vizsgálatát. Egy reggel alacsony-növevő, szélesarcú, szemüveges ural tárgyalt hosszasan a szobájában báró *Kürthy* és csakhamar köztudomásra jutott, hogy ez a szúrós-nézésű ur, *Friedmann* Ernő ügyvéti tanár, külön bizottmaradt, melytől az árdrágítók és árurejtegetők ságot állít föl az árak vizsgálatára. Egyelőre azonban nem ijedtek meg. Egyszer csak hallottuk, hogy a kormány külön közéleti ügyosztályt fogja a mindjobban rakoncátlanok árakat állít föl nagy apparátussal. Csakugyan nemsokára vizsgálat alá venni. Aztán ez az *Árvizsgáló Bizott* irógépeket és íróasztalokat kezdtek hurcolni a fővárosba is úgy volt, hogy elkezdett folyton terjeszkedni, Deák Ferenc-utcában azóta megboldogult Angol királynő-szállodába. Itt a harmadik emeleten egypályafutását, de *Friedmann* tanár ur csakhamar ködös novemberi reggelen megjelent egy öszes kénytelen volt az Angol királynő harmadik emeleti hajó, szikár terméti ur és bejelentette, hogy ő a város egész hátulsó traktusát igénybevenni. Sejtőjannon fölállított közéleti ügyosztály elnöke, hogy mi lett ennek a vége. Korántsem az Neve báró *Kürthy* Lajos, melleleg a munkapárt

